

ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ Силистра

На 26 януари 2017 в офиса на РСО Силистра бе проведен мил ритуал с участието на Управителния съвет на РСО Силистра и представители на младежката коледарска група при клуб "Хари 3" - село Калипетрово, които връчиха дарение на петима младежи от организацията ни.

Средствата са събрани по време на коледуването в края на миналата година и дарението е предадено под формата на ваучери за закупуване на хранителни продукти. Намерението за осъществяването му е било планирано предварително, когато групата се е събирала за подготовка за празника, както и за участието си в поредния преглед "Стани нине, господине", провеждан в община Силистра.

Председателят на РСО Силистра Петранка Стоянова връчи поздравителен адрес за благородната кауза на младежите коледари и специално изработен сувенир от Мария Здравкова. Ритуалът бе осъществен със съдействието на Областна администрация Силистра и от името на областния управител Стоян Бонев коледарите получиха специален поздравителен адрес, както и юбилеен календар, свързан с годишнината от рождението на Васил Левски, осигурен от местна структура на Общобългарския комитет, носещ неговото име. След това мероприятиято продължи с демонстрации на нови продукти и помощно-технически средства, които улесняват живота на хората със зрителни увреждания.

Петранка СТОЯНОВА

Плевен

Виното и любовта - ръка за ръка

14 февруари бе чудесен ден. Топлото слънце още сутринта сякаш предвещаваше хубав празник. В клуба на хората с увреждания и пенсионера при ТСО Плевен с организатор Малинка Табакова имаше двоен празник, чествани бяха Трифон Зарезан и Денят на влюбените. Много отрано местата в него бяха заети.

"Виното е божествена напитка, завещана ни от дедите, с вино е и Светото Причастие. Няма сватба, кръщение и празник без вино. А истинското вино е горчиво", с тези встъпителни думи Нинка Дункова откри събирането. Всички от уважилите тържеството членове на организацията бяха донесли вина собствено производство, а на масите имаше баници, пити, салати, тънки мезета и сладки. Със свои изпълнения група "Пей сърце" поздрави присъстващите. Много се зарадвахме на Богомил Мицев, ръководител и корепетитор на групата, след продължителното му отсъствие по здравословни причини. Бяхме специално поздравени и от Володя Христов - председател на ТСО Плевен. Най-интересният и очакван момент от събирането бе проведеният конкурс за най-хубаво червено вино. Нарочно избрано жури с председател Лили Бачовска - възпитаник на Техникума по лозарство и винарство, оцени предоставените в състезанието вина. Труден бе изборът му, но въпреки голямата конкуренция, журито вещо отсъди първа награда за Румяна Маринова, втора за Володя Христов и трета за Нинка Дункова. Всички те получиха специални грамоти, възхваляващи в хумористичен стил Дионисий и свети

Валентин. Слепите хора показаха, че умеят да се веселят. Имаше хапване, имаше хора и танци, имаше песни. Тържеството продължи до късния следобед. Уверихме се, че малко му трябва на човек, особено на възрастния, за да му се достави истинска радост.

Румен ПЕТКОВ

ИЗБОРИ Машинното гласуване за незрящи граждани

Във връзка с провеждането на предстоящите избори за Народно събрание на 26 март 2017 и участието на хората със зрителни увреждания в тях председателят на ССБ се обърна с предложение към ЦИК за равнопоставен достъп до машинното гласуване на незрящите, като се запази тайната на вота.

До председателя на ЦИК

Уважаеми господа,

Съюзът на слепите в България е неправителствена, национално представителна организация на незрящите хора с повече от 95-годишна история. Основната задача на сдружението е да защитава интересите на гражданите с увредено зрение и да предлага решения при възникване на проблеми в техния живот. Във връзка с предстоящите извънредни избори за Народно събрание и провеждането на така нареченото машинно гласуване от нашите членове се поставя въпросът за осигуряване на възможност за използването на тази технология и от незрящите. За целта следва да се предвиди приложеният софтуер да осигури гласово огласяване на екранното съдържание, като същевременно се запази и тайната на вота.

В нашите възможности е да предоставим безплатен гласов синтезатор, съвместим с операционната система WINDOWS, и такъв, платен, работещ с операционна система ANDROID.

Обръщаме се към Вас с молба да предприемете съответните действия за осигуряване на равни възможности за независимо осъществяване на вота на незрящите граждани в Република България. Готови сме да съдействаме в рамките на нашите възможности за осъществяване на тази цел.

С уважение,

Васил Долапчиев, председател на ССБ

ИНИЦИАТИВА Нов български университет предоставя образователна и творческа възможност на хора в неравностойно положение

Департамент "Театър" на Нов български университет обявява прием на студенти с трайни физически, слухово-говорни и зрителни увреждания в образователна степен "бакалавър", като адаптира програмата си към техните потребности.

В програмата успешно се обучават студенти в неравностойно положение и това ни дава увереност, че ползотворният ни опит с тях може да се превърне в трайна образователна платформа.

В рамките на четирите години студентите ще имат възможност да развиват и надграждат познанията си в областта на сценичното изкуство, като участват в създаването на интегрирани представления с цел промяна на стереотипите и статуквото.

Обучението на студенти с различни физически затруднения в специалностите от програма "Театър" предоставя възможност за професионална реализация чрез последващо образованието им създаване на любителски театрални трупи за деца и/или възрастни в рамките на различните целеви групи.

НБУ предоставя възможност не само за образователно, но и за творческо развитие на хора с различни физически затруднения. Мисията на НБУ е да споделя и провежда непопулярни политики в образованието, които развиват общеевропейските ценности и обществената толерантност към тях, като част от тази прекрасна мисия е пълноценното и ефективно участие и включване в обществото на хората с увреждания.

От 2011 г. Университетският театър на Нов български университет инициира и реализира програма "Открий театъра - вход достъпен за хора с различни възможности". Чрез включването на хора с трайни физически увреждания в различни форми на сценичните изкуства програмата работи в две основни направления:

- обществена и социална интеграция на хора с увреждания и промяна на стереотипите;
- осигурява равноправни условия за творчество на артисти - хора с трайни физически увреждания.

В резултат на тази си дейност УТ на НБУ разкри 4 щатни бройки за актьори (хора с увреждания), финансирани от МТСП, програма "Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания".

НБУ е поставил пред себе си сериозната цел не само да предостави образователна и творческа възможност на хората с различни физически затруднения, но и дълбоко и трайно да подпомогне промяната в обществената нагласа и подходи спрямо хората с увреждания.

За контакт и повече информация:

Кристиана БОЯДЖИЕВА - 0885 088 787

e-mail: k_boiadjieva@abv.bg

ЛЯТО 2017 Условия, графици и цени за почивка в ПС "Релакс" - Шипковски минерални бани през 2017 година

Уважаеми читатели,

В брой 1 на списание "Зари" ви информирахме за цените и графици при ползването на съюзните почивни бази в Дряново и Обзор. В този брой предлагаме на вашето внимание условията, графици и цените на почивна база "Релакс" - Шипковски минерални бани.

Преференциалните индивидуални и групови клиенти се настаняват на база утвърден график (активен сезон).

Една смяна включва 7 нощувки, освен ако с управителя е договорено друго.

С предимство се ползват при приемането на резервации групи с численост над 40 човека или по-големи групи от даден район, при които се налага икономизиране на транспортните разходи чрез многократен превоз "пълно-пълно".

Индивидуални клиенти или малки групи - 10-20 човека, желаещи да почиват в активния сезон, се съобразяват със заявките по графика на големите групи и се настаняват от управителя на базата при наличие на свободни места.

За периодите 1 януари - 31 май и 1 октомври - 15 декември 2017 г. времетраенето на организирани почивки се договаря с управителя на базата.

Настаняването по стаите се извършва след 12 часа в деня на пристигането, а освобождаването на стаите в деня на заминаването се извършва до 9 часа.

Заплащането се извършва по банков път или в брой срещу издадена фактура за реално ползвани услуги.

С цел осигуряване на достъпа на членове на ССБ до социалната услуга - балнеолечение и рехабилитация съгласно чл. 28, ал. 1 от ППЗИХУ, след договорка с управителя на почивната база плащането за групи, организирани от РСО, може да бъде извършено както следва:

А) На два транша по 50%.

Б) На 100% след получаване на сумата от РДСП.

В тези случаи председателят на РСО (ръководител на група) подписва декларация пред управителя на базата, с която се задължава да осигури изплащането на съответната сума в упоменатия срок.

Хората с друг вид увреждания при настаняване заплащат 100% от ползваните услуги.

Пакетната цена включва - нощувка, закуска, обяд (супа, основно, десерт), вечеря (основно, десерт).

Определени цени за сезон 2017 година:

А) Пакетна цена за седем и повече нощувки - 28,00 лева.

Б) Балнеолечебни и рехабилитационни услуги - 30,00 лв., които включват един от трите вида:

- електропроцедури - 10 броя;

- спокойни вани - 6 броя;

- хидромасажни вани - 3 броя.

Комбинацията от ползвани процедури се определя по предписание на лекаря към медицинския център.

Забележка - допълнителни и друг вид балнеоуслуги се заплащат по ценоразпис.

В) Пакетна цена от една до шест нощувки - 35,00 лева.

Г) Ползваните балнеоуслуги се заплащат по ценоразпис.

График за активен сезон 2017 година:

I смяна - от 19 юни (вторник) до 25 юни включително;

II смяна - от 26.06 (вторник) до 02.07 включително;

III смяна - от 03.07 (вторник) до 09.07 включително;

IV смяна - от 10.07 (вторник) до 16.07 включително;

V смяна - от 17.07 (вторник) до 24.07 включително;

VI смяна - от 25.07 (вторник) до 31.07 включително;

VII смяна - от 01.08 (вторник) до 07.08 включително;

VIII смяна - от 08.08 (вторник) до 14.08 включително;

IX смяна - от 15.08 (вторник) до 21.08 включително;

X смяна - от 22.08 (вторник) до 28.08 включително;

XI смяна - от 29.08 (вторник) до 04.09 включително;

XII смяна - от 05.09 (вторник) до 11.09 включително;

XIII смяна - от 12.09 (вторник) до 18.09 включително.

Не се допуска намаляване на графика (7 дни) по желание на клиента!

Свободното определяне на времетраенето на почивката може да става по договаряне с управителя на базата извън активния сезон.

Цена за ползване на самостоятелна стая - плюс 10,00 лева.

Цени и условия за деца, ползващи услугите на почивната база:

- деца до 6-годишна възраст, ползващи легло на родител - безплатно настаняване (нощувка), при заявка на храна - 12,00 лева.
- дете от 6 до 12-годишна възраст на редовно легло в стая - нощувка 12,00 лв., храна - 12,00 лева.
- дете над 12-годишна възраст - по цени за възрастни.

Уведомяваме ви, че крайната цена за преференциални клиенти на хотел "Хоризонт" - Обзор за периода 01.09 - 30.09.2017 година не е 32, а 30,00 лева.

НОВОСТИ Българско изобретение в помощ на незрящите

От миналата година екип от трима млади софтуерни специалисти си постави нелеката задача да създаде нов български продукт, който максимално да е в помощ на незрящите хора. Роман Джуров, Николай Ташев и Валентин Иванов решават да облекчат ежедневието на хората, лишени от зрение, чрез техния мобилен телефон. Този път обаче, за разлика от множеството процеси, решения и "улеснения", касаещи хората с увредено зрение и реализирани без тяхното пряко участие, на което сме били свидетели нееднократно, момчетата се свързват със Съюза на слепите, за да узнаят какви точно са нуждите на незрящите.

До голяма степен основният визионер на екипа е Валентин Иванов, на когото принадлежи идеята, но, разбира се, всеки един от останалите участници добавя по нещо от себе си към разработката.

Става дума за мобилно приложение, обхващащо всички платформи и озвучено на български език. След като бъде инсталирано на мобилния телефон, приложението се превръща във вашите "очи" и ви уведомява за всичко, което се намира около вас. Предвижда се работа с него в два режима – посредством камерата на мобилния телефон или с помощта на специално създадени от екипа очила с вградена камера, съответстващи на модните тенденции и достатъчно леки, които ще са свързани с телефона. По думите на Роман Джуров ползването на очилата ще е предимство, тъй като осигурява по-високо качество на изображенията, свободни ръце и значително по-ясна комуникация, тъй като камерата се намира на нивото на очите и в много голяма степен ще съответства на естественото зрително възприятие. Връзката към мобилния телефон първоначално ще бъде посредством кабел за осигуряване на нейната стабилност и за снижаване на разхода на енергия на батерията.

Естествено, за да се ползва приложението пълноценно, е желателно телефонът да бъде със сериозни параметри – бърз процесор, силна резолюция на камерата и голям обем оперативна памет.

Предназначението на тази технологична иновация е индикиране на препятствия и описание на сгради и предмети, четене на текст на кирилица – етикети и цени, както и табели, а също и навигационна употреба.

Стремежът на авторите на приложението е до края на първото полугодие на тази година то да излезе на пазара, първоначално с част от предвидените в него възможности. Начинът на придобиването му ще бъде чрез различните мобилни магазини като google play market и app-store, както и директно изтегляне от web.

Естествено, зад тази разработка стои определен бизнес модел и за да се гарантира високото качество на приложението, то няма да е безплатно. Цената му обаче ще бъде съобразена максимално с възможностите на българския потребител, придържайки се към най-евтиното ценово решение с такова качество. В момента подобни конкурентни продукти на пазара поддържат като минимум цени между 2500 и 3500 долара, докато целта на екипа е да формира по-ниска от тези нива цена.

Участието на Съюза на слепите в този проект до момента е в тестването на продукта в различните фази

на разработка и чрез обратна връзка, посочване на необходими корекции и подобрения. В тестиращата група участват няколко мобилни млади незрящи хора, които предоставят на разработващите безценен ресурс във вид на информация.

"Няма как зрящ човек да разработва продукт за незрящи без участието на самите тях, защото водещото във всяко нещо е нуждата, така че най-добре запознати с проблема са хората, които се сблъскват пряко с него. В този смисъл информацията, обратната връзка са действително безценни за нас."

Другата цел на създателите на продукта е чрез Съюза на слепите в България той да се популяризира сред хората, за които е създаден, а и те да получават помощ при ползването му в рехабилитационните центрове, след като бъде пуснат на пазара.

Зад идеята за тази разработка не стои някаква специална история. Просто, занимавайки се с компютърно виждане и роботика, Валентин Иванов решава да създаде приложението на базата на някои вече готови софтуерни продукти, така че фирмата да бъде полезна за себе си и за един по-широк кръг от хора. Екипът се ръководи от простичкото желание да накара техниката да работи за хората. Самите обекти и техните описания са собствена разработка на момчетата, а не са взети от готовите бази на "Гугъл" или "Майкрософт".

На този етап на разработка приложението разчита с различна успеваемост над 100 езика и ще бъде в състояние да разпознава банкноти, цветове и голямо разнообразие от физически обекти.

Както сподели самият Валентин Иванов, една от целите, които екипът си поставя, е връщането на максимален брой незрящи на пазара на труда, осигурявайки им максимална независимост чрез един високотехнологичен и качествен софтуерен продукт. Залага се на това, че, въпреки огромната конкуренция на пазара от компании-производители със значителен ресурс, тимлидерската експертиза на тяхната фирма е на високо ниво и ще бъде създаден един достатъчно привлекателен продукт. Едно от нещата, което ще направи приложението по-добро и достъпно за потребителите, е начинът на таксуване. Обмисля се вариантът за ползване на програмата чрез абонамент, а в случай че клиентът реши да закупи хардуера, т.е. очилата, производителите ще се стремят към максимално ниска цена, близка до производствената. Всяко ново подобрение или всеки нов модул към програмата ще могат да бъде придобити чрез интернет връзка след появата им.

На този етап приложението има готови 5 модула (или фичъра), които ще могат да бъдат закупувани поотделно или ползвани чрез абонамент, каквато е практиката на някои от производителите на специализиран софтуер. Всеки от тези фичъри е съсредоточен върху разпознаването на конкретни обекти, като единият е специално за четене на текст.

Надеждите са в началото на лятото незрящите хора в България да имат възможността да използват този нов и което е много важно роден български софтуерен продукт, а също така, което е още по-важно, да могат да си го позволят.

Марина ПЕТКОВА

Уникален справочник "Изявени пловдивчани"

Ангел СОТИРОВ

Снимки – фотоархив на ВУАРР

На 31 януари в залата на Народна библиотека "Иван Вазов" – Пловдив бе представена личностната енциклопедия "Изявени пловдивчани". Презентацията откри директорът на библиотеката Димитър

Минев. За уникалния справочник пръв говори акад. проф. инж. Димитър Димитров, ректор на Висшето училище за агробизнес и развитие на регионите (ВУАРР), който е инициатор за съставянето на тази свръхполезна книга. В краткото си слово той дебело подчерта, че като съдържание тя е нещо непознато за България, че Пловдив е първият наш град, който представя своите изтъкнати личности от днешния ден, от близкото и по-далечното минало. Проф. Радка Колева - консултант на книгата, разясни процеса на изготвяне на ръкописа ѝ. Съставителят на речника Радка Димитрова - журналист и редактор, емоционално благодари поименно на много хора, които ѝ са помогнали при неговото изготвяне.

Книгата излезе от печат в последните дни на миналата година и се издава по случай 25 години от създаването на ВУАРР. Тя е издание на издателство "Талант", собственост на юбиларя. Ръкописът се разработва цели три години. Нейният тираж е 1 500 екземпляра – 500 бройки с твърди корици и 1 000 с меки. Планува се нейното издаване на брайл и в електронна версия.

Тя съдържа повече от 700 статии за пловдивчани с високи постижения в културата, спорта, политиката, обществения живот и бизнеса. Сред тях са световни знаменитости като Христо Стоичков, учени като Христо Г. Данов, кметове като Божидар Здравков, политици като Жан Виденов и Петър Стоянов. В невероятната енциклопедия срещаме и десетина членове на ССБ. Това са Христо Белобрадов, Величка Гушева - Кърпарова, Владимир Желев, Димитър Парапанов, Велик Атанасов, Стефка Стойчева, Здравко Лекишев, Данчо Данчев, Стефан Данчев, Ангел Сотиров. За съжаление са пропуснати Георги Даракчиев и Емил Узунов. Но те със сигурност ще намерят място във втория том на енциклопедията, който се предвижда да излезе през 2019 година, годината, в която Пловдив ще бъде Европейска столица на културата, обеща акад. проф. инж. Димитров.

Представянето, както е обичайно, завърши с коктейл, виното за който бе от запасите на ВУАРР. По време на коктейла бе организирана и разпродажба на книгата. Да пожелаем и ние на тази книга успешен път към очите, ръцете и ушите на многобройните ѝ читатели!!!

ОФТАЛМОЛОГИЯ Вторична катаракта

Катаракта или вътрешно перде е заболяване, което протича с намаляване на прозрачността на лещата на окото. Прогресивното помътняване на лещата довежда до прогресивно намаление на зрението, което е и основно оплакване на пациентите. Наследствената и вродена катаракта са характерни за детската възраст. Старческата катаракта засяга хората след 50 години. Патологичната катаракта се развива във връзка със системно заболяване като захарен диабет, някои кожни и неврологични заболявания. Усложнената катаракта се появява като резултат от очно заболяване - хронични възпаления, глаукома, високостепенно късогледство, тумори на окото.

В ежедневната практика най-често се среща възрастовата или старческа катаракта. Сигурно консервативно лечение на това заболяване няма. Единствено оперативното отстраняване на помътнената леща и оптичната корекция чрез имплантация на вътреочна леща може да възстанови зрението на оперираното око. Днес, използвайки техники като екстракапсулна екстракция и факоемулсификация, се оперира тогава, когато катарактата започне да пречи на болния в неговата професия и в ежедневието му, независимо от стадия ѝ на развитие.

Основната съвременна техника за оперативно лечение е факоемулсификацията - лещата се отстранява чрез разбиването ѝ с ултразвук през малък разрез, като се имплантира твърда или се инжектира мека (сгъваема) вътреочна леща с предварително изчислена диоптрична сила. Операцията е кратка, безшевна и безболезнена. Пациентът може да се върне към обичайните си задължения след няколко

дни.

Вторичната катаракта или т. нар. "вторично перде" представлява уплътняване и помътняване на задната капсула на лещата на окото. При съвременните микрохирургични техники задната капсула на лещата се запазва и служи за опора на имплантираната вътреочна леща. Тази компликация се получава при около 35% от случаите и не зависи особено от вида на оперативната техника и вида на имплантираната леща. Затова е прието да се счита, че това не е усложнение на операцията, а естествен феномен. Проявява се с прогресивно намаление на зрението, обикновено от 3 до 6 месеца след проведена оперативна интервенция при възрастните пациенти. При по-младите възрастови групи уплътняването се наблюдава при почти 100% от пациентите до 2 години след операцията.

Уплътняването на задната лещена капсула е значително по-често след операция на очи с патологични катаракти при диабет и усложнени катаракти при увеит, миопия, пигментна дегенерация на ретината. Способите на лечение на вторичната катаракта, използвани в съвременната офталмология, могат да бъдат разделени на 2 големи групи - хирургични методи на капсулотомия (разкъсване на задната лещена капсула) и лазерен метод на лечение, който стана възможен с появата на YAG лазерите.

Лазерната задна капсулотомия осигурява минимална травматичност на операцията с минимален риск за оперативни и следоперативни усложнения. Този метод получи широко разпространение благодарение на високата му ефективност и възможността за извършване на манипулацията в амбулаторни условия във всеки лекарски кабинет, оборудван с гореспоменатия лазерен апарат, а процедурата е безболезнена. Сроковете за извършване на лазерната капсулотомия са от 3 - 4 седмици до 6 месеца след проведена катарактална хирургия. Продължителното ѝ отлагане не гарантира отсъствие на усложнения.

Разкъсването на капсулата се извършва с няколко лазерни "изстрела" в центъра ѝ, съответстващ на оптичната зона на зеницата, а самото разкъсване се получава вследствие на изпаряване на тъканите от концентрирането на лазерната енергия. Ефектът се оценява по достигнатото повишение на зрителната острота. Резултатът от манипулацията е стабилен.

Същият лазерен апарат се използва при лечение и на други очни заболявания - лечение и профилактика на първична закритоъгълна глаукома; следтравмени и следоперативни реконструкции в областта на предния очен сегмент; посттравмени катаракти и възпалителни сраствания.

ПАЛЕЧКО Кристалният Джакомо

Джани РОДАРИ

Едно време в далечен град се родило прозрачно дете. През него можело да се вижда както през въздуха и водата. Било от плът и кръв, а изглеждало като от стъкло и ако паднело, не се строшавало, най-много на челото му излизала прозрачна цицина.

Виждало се как бие сърцето му, виждало се как мислите му играят като шарени рибки в басейна си. Веднъж по погрешка детето казало една лъжа и веднага хората видели нещо като огнена топка зад челото му: то казало истината и огнената топка се стопила. Оттогава нататък през целия си живот то не казало нито една лъжа.

Друг път един приятел му поверил тайна и веднага всички я видели като черна топка, която се въртяла в гърдите му, не му давала мира, и тайната престанала да бъде тайна.

Детето пораснало, станало младеж, после мъж и всеки можел да чете мислите му и да отгатва отговорите му, когато го питали, още преди да е отговорил.

Той се казвал Джакомо, но хората го наричали "Кристалния Джакомо" и всички го обичали заради неговата честност и край него всички ставали по-добри.

За жалост в тая страна се издигнал да управлява един жесток диктатор. Започнал период на насилия, несправедливости и нещастия за народа. Който посмеел да се възмущава, изчезвал, без да остави следа. Който се бунтувал, бил разстрелван. Бедните били преследвани, унижавани и оскърбявани по стотици начини.

Хората мълчели и страдали поради страх от последствията.

Но Джакомо не умее да мълчи. Дори и да не отварял уста, неговите мисли говорели вместо него: той бил прозрачен и всички четели зад челото му мисли на възмущение – Джакомо осъждал несправедливостите и насилията на тирана. После тайно хората си повтаряли мислите на Джакомо и се обнадеждавали.

Тиранът накарал да арестуват Кристалния Джакомо и заповядал да го хвърлят в най-мрачния затвор. Но тогава се случило нещо изключително. Стените на килията, в която Джакомо бил затворен, станали прозрачни, след тях - стените на затвора, и най-после - външните стени. Хората, които минавали край затвора, виждали Джакомо, седнал на своето столче, сякаш и затворът бил от кристал, и продължавали да четат мислите му. Нощем затворът разпръсквал силна светлина и тиранът в своя дворец трябвало да спуска всички завеси, за да не я вижда, но пак не успявал да заспи. Кристалният Джакомо, макар и във вериги, бил по-силен от него, защото истината е по-силна от всяко нещо, по-светла от деня, по-страшна от ураган.

ПРАЗНИЧНО Сирни заговезни (Сирница)

Станимир КАРАВЕЛИКОВ

Сирница или Сирни заговезни (Сирни поклади) е последният голям празник на зимата според старите български обичаи. През Сирната седмица се яде само сирене, мляко, яйца, чисто масло, риба и други безкръвни неща. С тези храни се заговява, оттам идва и името на празника (от говея - постя, въздържам се). Оттогава като начало на Великденските пости се прекъсвали и сватбите, за да започнат отново на есен. По време на постите не се яде месо с изключение на риба. Възрастните е желателно да се хранят само веднъж на ден. През 1920 година църквата започва да разрешава един път седмично да се яде месо, но не и в петък.

На Сирни заговезни всички роднини се прощават, като по-младите отиват у по-старите, синовете и дъщерите у родителите, кръстникът у кума и тъй насетне. Самата прошка се иска, като по-младите правят три поклона, целуват ръка на по-възрастните и казват "Прощавай!". Затова празникът се нарича още и Прощални заговезни. При това ходене се занася на мъж лимон, а на жена портокал, пожелават се "сладки заговезни" и "леки пости". Денят е известен още и като Неделя на Всеопрощението или просто Прощка. На този ден според църковния канон се четат Христовите думи: "Ако не простите на хората съгрешенията им и вашият небесен Отец няма да прости съгрешенията ви".

След вечеря почва обичаят "хамкане". Взема се едно парче бяла халва с орехи, връзва се на конец, спуснат от тавана, и се върти около трапезата. Всеки, особено децата, които трябва да стоят с ръце зад гърба, се мъчи да хване халвата с уста. В някои райони хамкат или ламкат първо бяло варено яйце, а после сирене. В миналото сиренето или жълтъкът от яйцето се запазвали за цял против урочасване или лоша магия и болести през годината. Като си поначукат децата зъбите и носовете, халвата се отвързва и конецът се подпалва. Гледа се дали той ще изгори догоре или ще изгасне по средата. Ако изгори

догоре, ще има плодородие по наречените неща (жито, вино, животни и други). Също може да се нарече и за събдяване на пожелание. Ако пък конецът не успее да изгори до горе, очаквали се болест и неуспех. Изгарянето на конца е свързано още и с пречистващата сила на огъня, като се наричало да изгорят злините като него.

Вечерта на Сирна неделя извън село се палели и прескачали големи огньовете, наричани някъде "ортушка". Тази практика продължава на някои места и до днес, като огньовете се палят обикновено на улицата или на някое кръстовище. Древното поверие казва, че докдето се вижда огънят - няма да вали през лятото градушка. Понякога запалените около селото огньовете били толкова много, че цялото село било оградено от светъл огнен пръстен. Запаленият огън се прескача от млади и стари, за да не бъдат хапани през лятото от бълхи. Около запаления огън се играели хора и пеели песни, а старите обикаляли с шише ракия, черпели и се прощавали, като пожелавали здраве за догодина. В някои райони палели катранени мехове по дърветата да светят като фенери или гърмели с пушки.

Интересен огнен обичай се провеждал в Родопския регион от Хасково до Разлог. Вечерта на Сирни заговезни се хвърляли огнени стрели. Още от лятото на предходната година момците си приготвяли стрели от черен клен, като стрелите се изготвяли по такъв начин, че при хвърлянето си се въртели. Приготвяли се още една гъвкава тояга от дрян и едно по-дебело дърво. Вечерта на Сирница след вечеря момците отивали извън село на някой хълм с цялото това снаряжение и палели огън. Всеки от тях набождал стрелата на дряновата тояга, топвал другия ѝ край в катран, запалвал го, замятал тоягата и я удрял в дебелото дърво така, че да изхвърчи стрелата надалеч. Всеки момък насочвал своята стрела към къщата на своето либе. Стрелите хвърчели високо във въздуха като огнени змейове, а момите и роднините ги чакали с котли с вода, за да не стане някой пожар. На сутринта момите се хвалели коя колко стрели е успяла да събере и това било гордост за нея и родителите ѝ. Разбира се, този обичай не бил никак безопасен, тъй като се случвало някоя стрела да подпали сламен покрив на къща или да се забие в някой човек. Поради такава опасност някъде хвърляли мокри черги върху покривите.

Интересна е приликата на този обичай с подобен немски обичай, изпълняван също напролет. При него се въртят на ос огнени дискове, докато изхвъркнат и полетят надалеч. Тези дискове се хвърляли обикновено от някоя висока скала или хълм и както и при българските обичаи - те се изпълнявали за плодородие или за здраве в чест на родители, либе и така нататък.

Понеделникът след Сирни заговезни се нарича Чисти понеделник и на някои места има обичай хората да се въздържат три дни от ядене, наричано "тримерене". Някъде този понеделник се нарича още "Песи понеделник", защото момците хващали песовете и ги люлеели, за да не ги хваща бяс.

Вторникът след Сирница се нарича Черен вторник или "Глух вторник", понеже се смятало, че е лош ден и роденият тогава ще бъде нещастен. Този ден се празнувал против глухота.

Срядата след Сирница се нарича Луда сряда, защото се празнувала против полудяване, а четвъртъкът - Вироглав четвъртък, почитан против въртене на главата (световъртеж).

В някои райони на България с празника Сирни заговезни се свързват и кукерските игри и обикалянето на къщите от кукерски дружини.

Използван източник:

www.rodengkrai.com

22 велики мисли за прошката

Прошката - тази красива дума и още по-красив жест. Тя е духовност, емоционалност, смиреност,

свобода. Свобода, защото да дадеш прошка е пълно освобождаване от чувството на гняв, насочено към друг човек, но и към себе си.

Не една или две изявени личности са оставили вечни фрази под формата на мъдри мисли, посветени на прошката. Нека се вдъхновим заедно от тях:

"Най-красивият подарък е прошката" - **Майка Тереза**

"Не трябва да се прощава на онези, които не умеят да прощават" - **Фридрих Ницше**

"Слабите не могат никога да простят. Прошката е качество на силните. Принципът "Око за око" може само да доведе до пълното ослепяване на целия свят" - **Махатма Ганди**

"Не е достатъчно само да прощаваме обидите и злините; трябва да умеем и да ги забравяме" - **Ан дьо Стал**

"Готовността да си простиш е необходимата стъпка към постигането на хармония с всички принципи на Вселената" - **Уейн Дайър**

"Да грешиш - човешко, да прощаваш - божествено" - **Александър Поуп**

"Какво е любовта - да прощаваш на някого повече, отколкото заслужава" - **Йохан фон Гьоте**

"Много по-лесно е да простиш на хората за това, че те не са прави, отколкото за правотата им" - **Джоан Роулинг**

"Моля ви, грижете се един за друг, обичайте се и прощавайте на всички. Животът е хубав, радвайте му се" - **Джим Хенсън**

"По-просто е да поискате прошка, отколкото да получите разрешение" - **Грейс Хопър**

"Приемай само тогава в ръцете си власт, когато се научиш да прощаваш" - **Солон**

"Приятел - човек, който всичко отбелязва и всичко ни прощава - даже нашите достойнства" - **Адриан Декурсел**

"Прошката е добродетел на смелите" - **Индира Ганди**

"Прошката е израз на любовта към себе си" - **Уейн Дайър**

"Прошката е най-голямото постижение на човека, защото представлява истинското просветление в действие. Тя показва връзката на човека с енергията на любовта" - **Уейн Дайър**

"Прошката е творение на сърцето" - **Уейн Дайър**

"Прошката е умението да реагираш с любов при най-трудни обстоятелства" - **Уейн Дайър**

"Само силните умеят да прощават" - **Елиза Ожешкова**

"Не можеш да простиш на някого, ако първо не си простил на себе си" - **Алберт Швайцер**

"Винаги трябва да се прощава: на разкаялия се - заради самия него; на неразкаялия се - заради самия себе си" - **Мария фон Ебнер-Ешенбах**

"Прошката е уханието, което виолетката оставя върху петата, която я е стъпкала" - **Марк Твен**

"Прошката също е власт. Да се умолява за нея е власт, да се отказва, да се подарява - пак е власт; може би най-голямата." - **Маргарет Атууд**, из романа "Разказът на прислужницата"

Използван източник:

vesti.bg

ПРОЕКТИ "Портретът на живота"

Фотографска изложба на хора с нарушено зрение

Беше голямо предизвикателство, когато реших, че искам да предам това, което най-много обичам, на

хора, за които съществува презумпцията, че не могат да го направят. И въпреки че съм Тома Неверни, реших да пробвам да надмина собствените си граници и да помогна на други и те да го направят. Така се роди "Камера Луцида", в преносен превод от испански "Знаещият фотоапарат".

Така през 2013 година започнах да търся информация по тема, която ме е вълнувала от началото на века. На български нищо не намерих, признавам си - не съм се ровил достатъчно, но проучих най-големите величия в света и с който можах - говорих лично за да ме упътят. Така се запознах, макар и по "Скайп", с Андреа Джаконе - венецуелка, преподаваща в Аржентина, Марк Андреас - създателя на Seeing through photography (гледане през фотография) от Ню Йорк, и с много настояване с най-известния и велик сетивен фотограф в света, доктора на изящните изкуства Евген Бавчар - словенец по народност, преместил се в Париж на млади години, след като тотално губи зрението си. След няколко дълги разговора успях да разбера как мога да работя с хора с нарушено зрение и да ги обуча как да използват фотоапарата, и така създадох програмата на пилотния проект на "Камера Луцида", в който се записаха 8 души, но завършиха само двама, с които много се гордея. Две години по-късно чрез създадената от мен за тази и подобни цели организация успях да спечеля финансиране за преподаването на курс с дванадесет лекции с практика, на който се записаха повече хора, но завършиха 8 души. За мен преподаването и лекциите не бяха достатъчни - аз държах те да покажат това, което могат, и така освен в инструктор се превърнах и в техен куратор. Създадох обща концепция на изложбата, а те, съответно, на собствените си индивидуални проекти и накрая ги заснехме. Тогава научих най-много.

Целта ми като куратор бе фотографите да покажат себе си чрез образи и така курсистите да покажат какво са научили. Първи показа своите фотографии Николай Примов. Той избра да създаде проекта "Различните лица на голата истина", който изобрази чрез фотографиите на гол женски модел. Верка Стоянова, която доста говори за себе си и обожава природата, създаде "Моята природа", Михаил Илиев сътвори "Емоциите в шаха", Ивайло Донков показва "Моята музика", Панчо Карамански реши да построи своите "Градски пейзажи", а сестра му Елена чрез техниката на сканографията ни показа "Моите мечти".

И така на втори декември в 18 и 30 минути бе открита изложбата в галерийното пространство на корпоративния офис на "БНП Париба" и въпреки че изложбата беше до 5 януари, тя бе удължена до 20 януари. За незрящите се адаптираха 10 фотографии на тактилни карти, придружени с аудиограми, за да могат и творци, и посетители да осезаят образите. В бъдеще изложбата ще се покаже и в други градове. Част от творците успяха да създадат материал и за самостоятелни изложби, които тепърва ще се показват.

Що се отнася до бъдещето на проекта - той продължава и през тази 2017 година с втората му част, която също ще бъде разделена на сребърнохалогенидна и цифрова фотография. Ще създадем фотограми, химиограми, луменограми, сканографии, ще се научим да правим контактни и контролни копия що се отнася до аналоговата сребърнохалогенидна фотография, а във втората част ще изучим как да работим с програма за обработка на изображения.

Ако се питате как един незрящ човек снима, отговорите може да са много, но аз ще се спра на три от най-спрягащите се, като се надявам да не опростявам нещата.

Първата група създава собствените си образи в главата си, след което използва техниката, за да ги материализира. Евген Бавчар казва, че фотографира това, което си представя. Този вид изображения са разработени първо в мисълта, а след това са заснети с фотоапарат. За тези творци фотографията е процес на материално създаване на образи, които предварително съществуват като идеи.

Втората група разполага с фотоапарати, за да запамети света, но като незрящи те не могат с точност да селектират композицията или да си налагат автоцензура. Резултатите на този вид творци са чисти, нефилтрирани през човешката призма, и в своята същност концептуални. Те работят извън логиката на композицията или тираничността на решаващия миг.

Третата група има малко остатъчно зрение. Повечето фотографи виждат, за да снимат, но тези творци снимат, за да могат да виждат. Те зависят от допълнителни устройства, за да виждат, между тях и фотоапаратите. Живеят в едно визуално пространство, създадено от подобро виждане. Този вид творци създава своите светове по един съвременен начин - фотография по фотография. Техните образи се намират на границите между ограниченията на физическото зрение и желанието за създаване на образи.

Въпреки тези три начина на създаването на образи, не е толкова важно как, а защо му е на един незрящ да го прави? Простият отговор е основното човешко желание - да го прави. "Мисля, следователно съществувам" е казал Рене Декарт, но Евген Бавчар е казал - "Представям си, следователно фотографирам". Бавчар добавя - "Когато един незрящ казва, че си представя, значи той има вътрешна представа за външната реалност".

Записването за курса тази година е отворено, като продължава да е бесплатно за незрящи. Започваме на дванадесети март в офиса на фондацията на улица "Деспот Слав" №14А с темата "Фотограма". За записване и повече информация се обадете на телефон 0899907399.

Алберто СТАЙКОВ

РЕКЛАМИРАЙТЕ ПРИ НАС Рекламна тарифа на списание "Зари"

Корици:

Втора корица (1 цвят) – 150 лева.

Втора корица (4 цвята) – 230 лева.

Трета корица (1 цвят) – 150 лева.

Трета корица (4 цвята) – 230 лева.

Четвърта корица (4 цвята) – 300 лева.

Вътрешни страници:

Цяла страница (1 цвят) – 100 лева.

Цяла страница (4 цвята) – 170 лева.

Половин страница (1 цвят) – 70 лева.

Половин страница (4 цвята) – 100 лева.

Четвърт страница (1 цвят) – 40 лева.

Четвърт страница (4 цвята) – 70 лева.

1/8 страница (1 цвят) – 25 лева.

1/8 страница (4 цвята) – 30 лева.

1/16 страница (1 цвят) – 15 лева.

1/16 страница (4 цвята) – 20 лева.

За фиксирано място – плюс 10%.

Цените са без ДДС

Отстъпки:

10% за 3 поредни реклами.

15% за 6 поредни реклами.

25% за 12 поредни реклами.

* Цените са при предоставен готов файл от страна на рекламодателя. За изработване на файл от предпечатна на списание "Зари" цената е по допълнително договаряне.

РОДОЛЮБИЕ Петте карача

Има една такава местност край Харманли – наричат я Петте карача. Не знаех, че с това име е свързано едно старо предание, но ето как то стигна и до мен.

Играехме с едно съседско момче на улицата. По нея мина бай Васил с каруцата си. То не беше каруца като каруца, а подвижна художествена галерия. И конят не беше кон, а един червен лебед. За мънистата по поводата и звънчетата няма да говоря. Ала нервен и избухлив беше той, та затова се страхувах от него. Но ето, че Звездомир го помоли: "Бай Василе, нека се повозим малко!". За моя изненада той спря каруцата и рече: "Хайде, качвайте се, момчета!" – и ние се качихме. Каруцата возеше удобно като файтон. Не усетихме кога сме излезли от града. Ето ги и петте карача. Дърветата бяха с ниска дървена ограда, боядисана в зелено. На едно от дърветата бе закована табелка с брадат орел – символ, че дърветата са защитен природен обект. Подминахме ги и свихме към реката. Спряхме под един голям орех. Бай Васил разпрегна коня да пасе, взе от каруцата един дълъг прът и каза: "Докъдето стигам с пръта съм аз, оттам нагоре сте вие. Хайде да ви видя какво можете!".

Много нещо съборихме. Останалото обрулихме. Земята покрихме с орехи, но се уморихме. Седнахме да починем и Звездо попита: "Бай Василе, защо всички казват на местността Петте карача? Аз, както и да ги броя, все до четири стигам".

"Ей сега ще се ядоса и ще ни изгони" – помислих си аз. Не познах. Бай Васил погледна нагоре и примигна няколко пъти, сякаш да подреди мислите си. Изкашля се да прочисти гърлото и започна: "Това е една стара история. Станала е преди двеста, триста, а и дори повече години. По турско живели петима братя в ей онова село. Знаете ли го?". Кимнахме утвърдително. Село нямаше. Имаше останки от къщи, високи до коляно.

Братята пасели и пазели стадата на рода си. Един ден никой от тях не дошъл да вземе храна от дома си. Разтревожените им близки тръгнали да ги търсят. Открили съсечените им тела, пръснати по полето. Защиатавали се братята – но с дървени геги срещу саби и огнестрелно оръжие не могли. Близките им решили да ги погребат там, където са загинали – наред полето. Подредили петте гроба един до друг, та да са заедно и в отвъдното. Голяма била мъката им и много сълзи пролели. Станало чудо – от гробовете поникнали пет бряста. Тръгнала мъква - това е Божи дар. В тези дървета са душите на братята. И се грижели за брястовете като за близки хора.

Брястовете расли сред полето като един огромен зелен букет. Сплели клони един в друг, устоявали на природните стихии, тъй както братята се защитавали от разбойниците.

Минало много време. Други трима братя решили да си построят домове. Трябвали им дървета. Край Марица дървета много, но те си харесали брястовете, защото брястовото дърво е най-здрово. Знаели, че хората имат петте бряста за свещени. Знаели, но нехаели. За да не ги предизвикат и да попречат на замисленото, решили да си ги отсекаат през нощта.

Мръкнало се. Тримата братя запрегнали каруците, метнали брадвите в тях и ей ги при дърветата. Бързо съборили първия бряст. После се нахвърлили да кастрят клоните. Секли, тъй както разбойниците секат петимата братя. Тогава дошло нещастieto... Брадвата на единия брат се отплеснала и отсякла краката на другия. Ами сега? Нощ е. Полето пусто. Няма кой да помогне. Пък и раната голяма. То от брадва малка рана няма. Грабнали ранения да го носят в селото, но раненият издъхнал в ръцете им поради загуба на кръв. В една малка паланка такова събитие не може да се скрие. Тръгнали слухове - защо посегнаха на светите дървета!? Не знаеха ли, че в тях са душите на братята овчари!? Бог разгневи и Бог ги наказа. Не знаеха ли, че брястовете са Божи дар?

Бай Васил неочаквано млъкна, забил поглед в земята. Изглеждаше замислен за нещо свое си.

Мълчахме и ние със Звездо. Току-що разбрахме защо местността се нарича Петте карача, а не Петте бряста. Мълчахме, потресени от трагедията, разиграла се през вековете тук – съвсем близо около нас. Разбрахме защо това предание е оцеляло през вековете. Не е причината само в названието на местността. В това предание има и едно кодирано послание към идните поколения. Послание, вечно

като десетте Божии заповеди - "Не прави никога никому зло, защото то може да се върне и със страшна сила да се стовари върху самия злосторник".

Петко АБАДЖИЕВ

ЮБИЛЕЙ Орхан Мурад на 50 години

Димитрина МИХАЙЛОВА

Точно на 27 януари, денят, в който Орхан Мурад поема първата си глътка въздух, появявайки се на този свят преди 50 години, той отпразнува своя юбилей, а заедно с това и 25 години обаятелно присъствие на сцена.

Роден е в Кърджали на 27 януари 1967 година. Започва да свири на пиано на осемгодишна възраст, а на китара – от тринадесетгодишен. Заниманията по музика започват в Училището за деца с нарушено зрение във Варна. В осми клас създава първата си училищна група, в която, освен като китарист, се налага и като вокалист.

Така започва да развива успоредно уменията си да свири и да пее. На 15 години продължава образованието си в Училището за деца с нарушено зрение "Луи Брайл" в София. Там модернизират групата, наричайки я рок група "Лотос". Превръщат се в една от водещите групи на новата рок вълна в началото на демокрацията. Групата съществува, докато Орхан Мурад завършва Държавната музикална академия – 1992 година. Завършвайки средното си образование, кандидатства в Консерваторията – с пеене, но не го приемат, въпреки че е единственият от 120-те кандидати, който пее и сам си акомпанира на пиано. Тогава много известен български поп певец и музикален педагог му казва да не кандидатства повече, защото нямало как да го обучават в часовете по микрофонна техника и сценично майсторство.

Орхан не се опитва да чупи стени с главата си, но не се и отчайва, а решава да започне да изучава класическа китара, тъй като е добър рок китарист и класическата китара ще му се отдаде най-лесно. След две години кандидатства отново и този път се класира на второ място, и, естествено, вече е приет в Академията.

Отрано трябвало сам да се грижи за прехраната си и свири по сватби и кръщенета, всякакви банкети, най-често като барабанист. Това пък го приближава до народната музика. В Академията изучава както класика, така и джазово изкуство. Това му дава възможност да се развива в много области и да се докосва до почти всички жанрове на музиката. Завършва през 1992 г. с отличен успех. Според професор Манол Тодоров той е бил сред най-добрите студенти. След дипломирането си Орхан Мурад пее по сватби и заведения, но е без постоянна работа и се връща в Асеновград, където живее семейството му, и започва да работи като редови музикант по кръчмите.

През 1995 г. с неговия съученик Станимир Колев издават първия си албум, озаглавен "Ах, жени", а те двамата се кръщават дуо "Южен полъх". Аранжментите на песните, също така и музиката на повечето от тях са дело на Орхан.

Станимир повече пише текстовете, а Мурад – композира музиката. Веднага след този албум се разделят, тъй като Станимир Колев решава да учи право в Софийския университет, а Орхан Мурад тръгва по свой път.

Първият самостоятелен албум на Орхан Мурад през 1996 г. също се превръща в хитов. На първи май 1998 г. излиза "Хиляди слънца", който по-късно, през есента на същата година, печели всички

възможни награди – за албум на годината, за песен на годината, а Орхан – като певец на годината и като композитор на годината. На следващата година той получава още доста нови награди.

Издава два албума на турски език, които са много успешни, най-вече по отношение на ангажиментите в Турция – "Ашк" (2002) и "Дуня гюзели" (2004), между тях излиза и "Слънце мое" (2003) - също носител на няколко хита като "За майката на моето дете" – посветен на жена му, "Братя по чаша" и други. В края на 2005 г. записва албум с български народни песни. Подбира 13 песни, най-вече от Родопската и Македонската фолклорна област, записва ги и издава в албума "Любими народни песни". По това време реализира и друга своя идея – да помага на талантивите незрящи деца от двете училища, в които е учил. Междувременно създава свой танцов ансамбъл и с песните от народния албум започват да концертират по различни общини. Тези концерти преминават с огромен успех. През май 2007 година подписва договор с "Пайнер". След няколко месеца събира песните, които до този момент не са излизали в някой от албумите, прибавя към тях още 6 нови песни и ги издава в албума "Единствена".

През пролетта на 2008 година участва в "Пей с мен" в "Шоуто на Слави". По същото време работи като музикален ръководител в ДМДТ "Кадрие Лятифова". През 2006 г. създава фондация "Шанс за децата". Чрез нея цели подпомагането на музикално надарени слепи и слабовиждащи деца, а също така и деца на социално слаби родители, които нямат възможност да финансират извънкласното обучение на децата си. През 2009 и 2011 г. издава още два албума на турски – "SEREFE, BE DOSTLAR" и "SEVILEN TURKULER". В този период продължава да записва и свои авторски песни.

През 2000 г. песента "Отиваш си" по музика на Орхан Мурад печели първа награда на конкурса "Тракия фолк 2000".

Орхан Мурад е женен. Съпругата му се казва Шенай. Имат дъщеря – Сузи Мурад, и по-голяма дъщеря – Александра, от първия брак на Шени.

- На твоя празник присъстваха много твои колеги като Руслан Мъйнов, Деси Слава, Нелина, Еми Стамболова, Радо Шишарката, Цветелина, Сашка Васева и много други звезди от изгряването на поп-фолка, което безспорно говори за голямото уважение, с което те се отнасят към теб и към твоето творчество. Има ли промяна в отношенията между вас оттогава и сега?

- Доста мои приятели не успяха да дойдат, защото беше петък, а нашата работа е предимно през уикендите, а други не можаха да дойдат и по други причини. Тони Дачева например не можа да дойде, поради това че точно в този ден се беше разболяла. Но това не е въпрос на някакво отношение. Ние сме приятели още от ония стари времена, когато започнахме, и така си продължаваме. Помагаме си кой с каквото може – със синбеци, с аранжimenti, дори понякога си подаряваме песни.

- Ти прояви скромност като не спомена, че ти си подарявал песни - на кого?

- Това беше преди време. Подарих една песничка на Нелина – "ВЪРНИ МИ ЛЮБОВТА" – по моя музика и текст, и тази песен беше много успешна, но ние си помагаме всякак - кой с каквото може.

- С течение на времето промени ли се твоят поглед към поп-фолка?

- Слушайки съвременните поп-фолк песни, хората изпитват носталгия към стария поп-фолк, затова един много модерен формат са ретро партитата по нощните клубове – ретро парти с Орхан Мурад, ретро парти с Тони Дачева и тъй насетне. Те се приемат много добре. Много наши почитатели казват - защо ги няма старите хубави текстове, защо ги няма старите хубави песни за душата, истински песни, изпети от истински певци? Защото сега всичко е на компютърна основа. Много се копират едни други, включително и във визията, и във видеото на песента, и в звученето, и дори и в стайлинга на изпълнителя. Всичко е в един калъп и много компютър, малко душа и малко талант.

- Как намираш текстове за песните?

- Ползвам текстове на различни автори, но доста често си ги пиша и сам.

- Пееш, аранжираш, свириш на различни инструменти, въпреки че си завършил класическа китара...

- С удоволствие свиря на различни инструменти. Той, самият процес на аранжировката, изисква всичките тези партии, които участват в звуковата среда на една песен - от барабаните през бас китарата, хармония, солови инструменти и тъй насетне, всичко това минава през моя интелект. Тръгва от ума, преминава през пръстите и вече тогава влиза като звук в компютъра.

- Ти имаш постоянно ангажименти - остава ли ти време за почивка?

- Вярно, имам доста ангажименти, но намирам време и за почивка. Най-добре си почивам, като

мързелувам и се виждам с приятели. Много обичам да се разхождам сред природата, но за съжаление това невинаги ми е възможно. През лятото често ходя с приятели на палатка и на пикник. През зимата повече време отделям за четене на книги и пак се виждам с приятели. От това по-хубав релакс - да се виждаш с любимите си хора и дори да си поговорите глупости, няма!

- Обичаш ли да оставаш сам?

- Обичам, защото тогава мога да правя точно това, което ми се прави в този момент. Обичам да съм сам понякога, но никога не се чувствам самотен. Аз съм обграден с много хора и в моето ежедневие, когато успея да остана за няколко часа сам със себе си, е една малка награда за мен.

- Освен на китарата, за която казваш, че тя е твоята първа любима, свириш ли на някакви други инструменти?

- Имам 4 акустични и 3 електрически китари, имам два саза "барлама саз" - турския етноинструмент, акустичен и електрически, ут - това е арабският прадядо, родственик на лютнята и китарата, имам и ударни рототомии. На синтезатора клавири свиря, когато са ми необходими различни пиана и органи. Имам дори и кастанети, които също използвам. Едни приятели ме обзаведоха с кавали, а наше приятелско семейство, жената е мексиканка, ми подари едни медни дудуци, често употребявани в мексиканската музика. В моята балада "Единствена" отсвирят е точно с тези свирки.

- Колко албума имаш досега?

- Издал съм 10 албума с български поп-фолк, 3 на турски език, които включват мои авторски и турски народни песни от нашия регион - това са народни песни на българските турци. През 2005 година е 14-тият ми албум с българска народна музика и последният ми е юбилейният ми тазгодишен петнадесети албум.

- Разкажи ни за него...

- В него са включени петнадесет любовни балади, като повечето от тях са познати на моите почитатели, но не са слушани в такъв вариант. Сега са аранжирани за акустична китара, само в песента "Спомени" има цигулка, а в друга песен има флейта, но като цяло нещата са представени по друг начин. И като китарист, и като певец съм ги направил по-зряло, по-опитно. В тях няма нищо като поп-фолк. Този албум е посветен първо на моя юбилей и второ на празника на любовта Свети Валентин и би бил добър подарък за Деня на влюбените.

- Какъв съвет би дал на младите музиканти?

- Музиката се учи цял живот. Изисква много труд, упоритост и постоянство. Трябва да не унинат, а да търсят себе си в нещата. Сигурен съм, че всеки има точно толкова шанс, колкото съм имал и аз. Те трябва да положат много труд. Трябва да имат и поне малко късмет и да търсят своята щастлива звезда. В никакъв случай да не се отчайват! Сега нещата стоят по съвсем различен начин. Сега всичко е много визуално и слепотата много пречи. От страна на шоу бизнеса се гледа от визуално - атрактивната страна, а в това отношение ние сме твърде неконкурентоспособни. Но въпреки всичко, така или иначе, за хубава песен и за хубаво изпълнение винаги ще има почитатели, така че да търсят именно тези почитатели. Да станат добри и винаги ще могат да се реализират по този начин. Още първите впечатления при среща с Орхан Мурад са, че това е човек, от когото лъха доброта и някаква особена жизненост. Той вярва в доброто и е убеден, че ако човек направи нещо добро, то му се връща стократно. Чувства се щастлив, защото е постигнал вътрешна хармония, притежава силна воля за преодоляване на всички трудности. Откликва на всякакви предизвикателства със своя тънък усет за красиво и хармонично, с характерната си чувствителност и финес. Има много приятели и обича да бъде с тях. Притежава способността да превърне в песен всяко свое преживяване и затова теми за песни никога не му липсват. Всички негови песни са направени с любов и професионализъм, вероятно на това се дължи спечелването на многобройните му почитатели. На живота гледа с любопитство и винаги търси красивото и новото. Мечтае – хората около него да живеят добре, да са спокойни и щастливи. Прадядо му по майчина линия се е казвал Хаджен и е бил ходжа. Той е бил доста известен в района на Родопите, а прадядо му по бащина линия също е бил ходжа и се е казвал Юсуф. И ако се говори за някаква наследственост - тази негова топлота на гласа може да идва и от двете страни. По неговите думи - "Майка ми пееше много хубаво народни песни", може донякъде също да се обясни афинитетът му към музиката.

При Орхан Мурад правенето на музика е вътрешна потребност - изсвирено и изпято от самия него, а не както често се прави напоследък - изтеглено от Интернет.

Един истински хомо луденс

Ангел СОТИРОВ

Снимки - Йоана ГРУДЕВА

Преди да стане публикуван и четен автор, той има професионалната съдба на велик американски писател. Още от крехката си юношеска възраст е монтажник в "Марица - Изток" и Чирпан, апаратчик в старозагорския АТЗ. Шест години учителства в родопското село Ерма река и в чирпанското Найденово, две години е турбокомпресорист в Долината на голямата химия (Девня), три години е електромонтажник в "Успех" - Варна, запълвайки понякога гърба на сертификационните картони със свои стихчета. Четвърт век масажира гостите на варненските курорти, а в главата му пак се въртят думи в различните стихотворни стъпки. Имало е случаи, когато е помолвал негови пациенти да му запишат поредната продукция на литературната му муза (зрението му вече е доста влошено). Като учител е отличаван със специални награди и звания, сподели съпругата му.

Едва 10-годишен се прави успешно на художник. Опитва се и да стихотворства на тема "Къкринския гаф на великия Васил Левски". На 14 години негова първомайска поетична творба има доста по-добра съдба - тя е публикувана в училищния стенвестник. И когато Митко минавал покрай дуварната медия, извърщал глава от нея, лицето му пламвало, идвало му да потъне в земята от срам. Може би е предусещал присмехулното отношение към стихотворците на прочутия Сократов ученик. На подрастващия поет също му се налага да представи стихотворението си и пред своите съселяни на тържественото им събрание по случай бойния празник на труда. През 1979 г. негово стихотворение вече намира място и в по-престижни медии - сп. "Художествена самодейност", и по същото време в сп. "Зари". Почти след две десетилетия (1998) най-после тръгва към зажаднелия за поезия български читател и неговата първа книга "Отново", включваща 24 творби в римувана реч, предимно от жанровете гражданска лирика и сатира. Веднага след публикуването ѝ варненският рок състав "Ние не можем да свирим" си харесва сатиричното стихотворение "Внимателно с боклука" и го прави текст на своя песен, превърнала се светкавично в хит. И така Димитър Грудев е сред тези, за които Платон се произнася твърде двусмислено, да не кажа сякаш не съвсем ласкаво. За древногръцкия философ поетът е "леко и хвърковато същество, вдъхновено и обезумено". Между другото стихотворни творби на Димитър Грудев са преведени на немски и финландски, разнасяйки поетичната му слава в далечни от България земи. И замалко да пропусна още един куриозен факт - той има сполучливи поетични опити на немски и италиански. Преди 12-13 години пробва перото си и в прозаическия жанр. Втурването му и в белетристиката изглежда се дължи не само на приземяващите квалификации на Платон за поетите, но вероятно и на доста категоричното твърдение на поета Любомир Левчев, че "не поезията, а прозата е хлябът наш насущний". Без съмнение, получавайки поредица от литературни награди през последното десетилетие, Димитър Грудев се нарежда сред големите български майстори на късия хумористичен разказ. На Деветия национален конкурс за хумор и сатира "Кубрат - 2016", в раздела "Разкази, стихотворения и фейлетони" той отново е лауреат. Макар и да е бронзово отличieto, позицията е много престижна, защото моят високонадарен персонаж тук отново мери оригинални инвенции и творчески умения със своите събратя по перо от цялата страна. Пак в Кубрат, в същия раздел, преди осем години висококомпетентното жури без никакво колебание му отрежда сребърната позиция. Любопитното е може би, че при четири негови участия в този национален конкурс той два пъти попада в призовата тройка. Да не забравяме също, че през 2015 г. пък в Каспичан на международния конкурс "Майстори на шеговития къс разказ" с творбата си "Щастливец" той се окичва със сребърното отличие. Надали е случайно, че негови произведения всеки месец звучат и по програма "Христо Ботев" на БНР.

През 2012 и 2013 година в литературния проект "Пощенска кутия за приказки" по зададена тема със свои творби под псевдонима граф дьо Гро Димитър Грудев попада веднъж в десетката, а едната година

безапелационно е в тройката на супермайсторите за този жанр. Едно от журитата се оглавява от всеизвестния писател и политик Любен Дилов - син. Приказката "Полет в нощта" на Димитър Грудев се чете от популярната певица Мария Илиева. Текстът му "Научно съобщение" се презентира от не по-малко известната Вики Терзийска.

Разбира се, той пише също така талантливо и нехумористични къси разкази, така наречените микрокази – до 4-5 страници. И доколкото си спомням, първият му разказ от този сорт е със заглавие "Дъжд". Но те сякаш досега не са бивали обект на високопрестижни национални награди. По голямата част от разказите на Димитър Грудев са публикувани в списанията "Зари" и "Звук и светлина", във вестник "Стършел", а шест-седем от тях са намерили място и в неговата втора книга "Светла вест" (2008).

И един любопитен щрих от характера на нашия герой. В началото на 90-те години на миналия век Димитър Грудев, както много други, решава да узнае отношението на страшната Държавна сигурност към неговата особа. И чрез близък на брат си от специалните служби научава, че тази институция смята тяхното семейство - двамата братя и сестрата, за "бахчеванджийска" спокойна, бавна вода, с която се напояват зеленчуковите градини. Сиреч - за кротки и безопасни за тоталитарната власт хора. И наистина той е спокоен, уравновесен, привидно небунтовен човек. А знайно е, че поетът е обречен на вечно опозиционерство.

Зад всеки успял мъж стояла винаги една жена. Димитър Грудев не прави изключение от това правило. До него плътно стои почти четири десетилетия неговата съпруга Шами (Елена). Тя е негова муза и опонент, секретарка и асистент, шофьор и таен съветник, главен градинар и старши дизайнер на тяхното фантастично обиталище, готвачка и камериерка. За съжаление преди седем години Лъонката го напуска и се преселва в другия, може би по-добрия свят.

Димитър Петков Грудев е роден в малкото чирпанско селце Голям дол. Той е изтърсакът - третото дете в семейството на позакъснял с женитбата пощенски чиновник и доста по-младата от него веренска мома. Основно образование завършва в родното си село, а гимназия - във "вадиножния" Чирпан. В дупнишкия учителски институт пък придобива учителска правоспособност по изобразително изкуство и трудово обучение. След време, поради отслабване на зрението, е принуден да се преквалифицира и като масажист в софийския институт за здравни кадри. И то с най-високия успех от целия випуск!!! На закачките ми относно дупнишките му студентски спомени Димитър Грудев твърде остроумно ме контрира, че той наистина няма висше, но е получил много свише! Но да напомним на нашия колоритен персонаж библейския стих, че комуто е много дадено, от него и много ще се изисква! Съвсем изненадващо за много негови приятели и почитатели на 10 февруари следобед голямдолецът граф дьо Гро започва отброяването на своето осмо десетилетие. Освен като автор на текстове в мерена и немерена реч, човек със завидно чувство за хумор и самоирония, го познаваме и като вдъхновен рецитатор на чужди и свои стихове, активен спортист, запален планинар и отявлен почитател на пешеходния туризъм. И най-вече като неизтощим хомо луденс! Да, истински хомо луденс, който никога не се уморява да се шегува и забавлява. Впрочем да информирам читателите, че вече 37 години литературни продукти на винаги екзалтирания Димитър Грудев можем да срещнем по страниците на списание "Зари".

Кръглите годишнини обикновено са повод за равносметки. На везните се слагат желаното и постигнатото. Макар и автор само на две книги и баща на две прекрасни дъщери – Йоана и Петя, Митко Грудев има сериозни основания да бъде силно удовлетворен от постигнатото досега в живота. Да му пожелаем през новото десетилетие крепко здраве, по-обилна съчинителска продукция, много публикации, атрактивни хонорари! И, разбира се, поне още една литературна книга!!!

ДЪЖД

Заваля изведнъж! Като в разказ на начинаещ автор. Пролетен беше този дъжд! Само пролетният дъжд завалява така изведнъж. Есенният дъжд вали по друг начин! Като завали, та по цяла неделя мъгла и влага! Та... Та така де! Когато заваля, аз бях на автобусната спирка. Естествено, че няхах чадър! Кой поет ще тръгне с чадър, когато вали дъжд!? Аз няхах чадър, но момичето имаше! Кое момиче ли!? На всяка автобусна спирка винаги има по няколко момичета, но на тази, понеже беше по-забутана, имаше само едно. То, момичето, бавно разтвори своя чадър над главата си. Бре, какво предвидливо момиче!

Сигурно има големи, добри очи. Ще се приближа до него...

- Господине, господине, елате при мен под чадъра - изчуруликва момичето. Момичетата, знаете, винаги чуруликат!

- Ама, такова - започвам да мънкам аз. В такива случаи момчетата винаги нещо мънкат.

- Елате! Елате! - настоява момичето. - Съвсем мокър сте! Ще настинете. Впрочем хайде да отидем до вкъщи, да се изсушите. Аз живея наблизко.

Господи, каква светла и топла стая! И колко много книги - Яворов, Дебелянов, Лилив!

- Обичате ли поезия? - пита момичето.

- Да! Дори и аз самият пиша понякога.

- О, Вие пишете! Това е много интересно! - възкликва радостно момичето. - А бихте ли казали нещо свое, докато изсъхне ризата Ви и изпием по едно кафе.

- Разбира се! С удоволствие:

"След толкова време очите ми пак се усмихват!

И думи неказвани толкова време
казват устата отново!

След толкова време

сърцето ми пак залудува

и устните устни целуват отново!!!".

- И устните устни целуват отново! - повтаря момичето последния стих и внезапно ме целува!

Слънцето наднича през прозореца. Ризата ми е изсъхнала. Вече не вали!

Сигурно! Сигурно в стаята на момичето не вали, но тук на автобусната спирка дъждът се усилва.

Студени тръпки пълзят по гърба ми и ме връщат към действителността. Вече съм съвсем близо до момичето.

- Извинете, бихте ли ме приютили под чадъра си - събирам смелост аз.

- Моля!? Да Ви приютя под чадъра си ли? Ами едно кафенце да Ви предложи не желаете ли!? - гласът на момичето е дрезгав и груб. Очите - тесни, студени и зли. - Господине, когато вали дъжд, си носете чадър!

В този момент автобусът на момичето пристигна и то изчезна зад вратите му като в някой разказ с неочакван край!

Варна, 2004

Димитър ГРУДЕВ

□□□

КАЗВАЙ МИ!

"Обичам те! Обичам те! Обичам те!

Не ми го казвай! Не ми го казвай!"

Из песен на дуета Стефка БЕРОВА и Йордан МАРЧИНКОВ

Всеки ден ми казвай:

"Обичам те! Обичам те!".

Макар понякога да не ти вярвам!

Макар понякога да казвам:

"Не ми го казвай! Не ми го казвай!".

Ти пак го казвай всеки ден!

Макар че, както казват,

от толкоз много казване

то става само думи, празни думи.

Ти пак го казвай всеки ден!

Защото аз все пак ти вярвам!

Вярвам ти и те обичам!

ВЯРВАЙ В МЕН!

*"За да не полудееш,
прави се на луд!"*

Очите ти са пълни със сълзи!
Сигурно и ти си мислиш, че съм луд!
Ръцете твои в моите ръце държа.
Ще мога ли със теб напред да продължа?

Несигурност душите ни руши!
Но трябва някак да се издържи!
Ще дойде пак отново пролетта
с люляка и славея в нощта!

Ябълките пак ще разцъфтят
и птиците при нас ще долетят!
Вярвай в мен! Аз още вярвам в теб!
Изтрий сълзите и се усмихни!

ЗДРАВЕЙ!

Чаровнице Варна, здравей!
Суетна, кокетна,
капризна, коварна!
Слънчева и лъчезарна!
Ти моя съдба си!
Ти моя си мъка!
Обич, омраза,
любов и разлъка!
Изневерите мои прости!
Пак ме обичай! Обичай ме ти!
Защото не мога без теб!
Чаровнице Варна, здравей!

Димитър ГРУДЕВ